

Sinno ni Jose Maria Sison?

(Maikalima ken maudi a Paset)

Tiempo ti Dis-orientasyon

Dakkel dagiti nagun-od a panagabante ti rebolusyonaryo a tignayan idi katengngaang ti 1980s, ngem idiay met a nagrugi ti sumagmamano a kamali a turongen agingga a simmaknap iti intero a rebolusyonaryo a tignayan ti nagduduma a kapanunotan a maikaniwas iti Marxismo-Leninismo-Maoismo (MLM). Naaddaan iti adbenturismo a militar iti NPA, bimmassit ti base a masa, bimmagsak ti moral ken disiplina iti uneg ti hukbo ken partido, inggana nagturong iti kinamauyong a kontra-impiltrador. Idi maammuan ni Joema dagitoy, kinuna na “ Kasla dak pinaglubnak iti takki.”

Iti daydiay a panawen, Chairman ti Partido ni Rodolfo Salas (Ka Bilog), a nangigakat iti linya nga SCO (*strategic counter-offensive*) nga agkalkalikagum iti napardas a balligi. Ditoy a rimmusing ti nagduduma a kamali a turongen. Naglusulos ni Bilog kas Chairman idi 1988. Nabutosan ni Armando Liwanag kas baro a Chairman ti Partido.

Idi 1988, inrugi ken inwaragawag ni Joema a kasapulan a maisayangkat ti maysa a tignayan a panagilinteg.

Maikadua a Naindaklan a Tignayan a Panagilinteg

Naipablaak iti Enero-Marso 1992 nga isyu ti *Rebolusyon*, politikal a pagiwarnak ti Partido Komunista ti Pilipinas, ti *Pasingkedan Manen dagiti Batayan a Prinsipyo Tayo ken Ilinteg dagiti Kamali*

nga insurat ni Armando Liwanag ken inaprobaran ti Komite Sentral. Daytoy

a dokumento ti nangitudo kadagiti kamali ken nangiyabante iti Maikadua a Naindaklan a Tignayan ti Panagilinteg (MNTP) babaen iti kampanya ti panagadal, panaglagom, panagdidinnillaw ken panangdillaw iti bagí.

Saan a nagbalin a nalaka ti panangisayangkat iti MNTP. Adda sumagmamano a rebisyonista a kadre a nangsuyat kadagiti konklusyon ken panawagan ti MNTP agingga a nagtuloy dan a naikkat gapu iti panangdadael, panangsabotahe, ken nadadagsen a panaglabsing da iti linya, programa ken patakaran ti Partido. Idi naikkat da, nagtultuloy ti panangdadael da iti liderato ti Partido ken uray kenni Joema.

Babaen iti MNTP, dagiti napudno a rebolusyonaryo ket nagtalinaed iti tignayan, nagadal ken nakasursuro manipud iti kapadasan, agingga a naparegta manen immabante ti rebolusyon. Iti panagleppas ti proseso ti panagilinteg idi 1997, ad-adda a natibker, pimmigsa, ken immabante ti Partido, hukbo, ken rebolusyonaryo a tignayan ti umili.

Panagabante ti internasyonalismo

Manipud 1989 agingga 1991, nagsasaruno a bimmagsak dagiti rebisyonista a rehimen kadagiti

dati a sosyalista a pagilian. Iti nadumaduma a sinurat ken diskurso, natadem nga inamiris ken inlawlawag ni Joema ti puon ken gapu ti panagatras ti sosyalismo ken panagsubli ti kapitalismo iti Soviet Union, China, ken dadduma pay a pagilian. Naipasaknap dagiti panagsuma ken panagamiris na iti krisis ti sangalubongan a sistema a kapitalismo, panangkondena iti imperyalismo a globalisasyon ken gerra, ken panangilawlawag kadagiti dangadang ti umili agturong iti panangpamek iti imperyalismo ken pananggun-od iti nailian a wayawaya, demokrasya, ken sosyalismo. Isu a nakadakkkel ti kontribusyon ni Joema iti pannakidangadang laban iti imperyalismo, saan laeng nga iti Pilipinas no di ket uray iti internasyonal a komunidad.

Iti maika-100 anibersaryo ti pannakayanak ni Mao Zedong idi Disyembre 26, 1993, maysa nga Internasyonal a Seminar iti Kapanunotan a Mao Zedong ti naiyaramid tapno lagipen ti naindaklan a kontribusyon ni Mao iti panagdur-as ti Marxismo-Leninismo. Ni Joema ti nangtarawidwid iti daytoy a seminar ken nagimbatar kadagiti immatendar manipud iti nadumaduma a pagilian. Maysa daytoy a signipikante nga addang para iti internasyonal a pannakareppet dagiti Marxista-Leninista-Maoista a

Ni Joema ken dagiti delegados ti International League of People's Struggles.

partido ken organisasyon.

Kanayon a maim-imbataran ni Joema nga agdiskurso kasilpo dagiti kangrunaan nga internasyonal nga isyu iti tinawen a Brussels Seminar ti Worker's Party ti Belgium no sadino nga umat-atendar ti delegado dagiti partido komunista ken organisasyon ti mangmangged manipud North Korea, Cuba, sigud a Soviet Union, ken Eastern Europe.

Iti panangiyun-una ni Joema, naibangon idi Mayo 2001 ti International League of People's Struggles (ILPS). Isuna ti Chairman ti ILPS nga iti agdama ket bukuklen ti 218 organisasyon manipud iti 40 pagilian. Dua a tawen ti nabusbos ni Joema ken dagiti kadua na para iti panangisagana ken panangbukel iti daytoy nga internasyonal a nagkaykaysa a prente laban iti imperyalismo.

Mao Seminar. Internasyonal a komperensya ti pammadayaw ken panagadal kadagiti naindaklan a suro ni Mao Zedong iti maika-100 anibersaryo ti pannakayanak na.

Tungtongan iti Kappia

Manipud idi nalukatan manen ti tungtongan iti kappia iti baet ti National Democratic Front ti Pilipinas (NDFP) ken gobyerno ti republika ti Pilipinas (GRP) idi 1992, ni Joema ket nagserbi kas *Chief Political Consultant* ti NDFP.

Dakkkel ti nagbalin nga akem ni Joema iti panangbukel kadagiti katulagan iti nasurok a sangapulo a tawen a tinaray ti tungtongan iti kappia. Numan pay mano a gundaway a naisardeng ti tungtongan gapu iti nadumaduma a rason,

Ni Joema iti tengnga ti maysa kadagiti negosyasyon kasilpo iti kappia idiy Norway idi 2004.

adda dagiti positibo a bunga daytoy kas kadagiti napirmaan a katulagan ti dua a benneg, maibilangen ti Komprehensibo a Katulagan iti Panangrespeto kadagiti Pangtao a Karbengan ken Internasyonal a Makatao a Linteg (CARHRIHL) idi 1998.

Naaddaan ti plano dagiti pannakabagi ti NDFP ken GRP para kenni Joema nga umatendar iti espesyal a seremonya para iti panagpirma iti CARHRIHL a maiyaramid koma iti Manila idi Abril 1998. Ngem saan a natuloy daytoy gapu iti saan a panangsuot da Ramos ken Jose De Venecia iti napagtulagan a panangwayawaya iti amin a politikal a balud.

Idi nagpresidente ni Joseph Estrada idi 1998, dagus na a pinirmaan ti CARHRIHL. Ngem saan a nagbayag ket linabsing na daytoy ken naibutaktak ti nadumaduma nga anomalya, nasaknap a kinaruker, ken kinaranggas ti turay na. Iti daydi met laeng a tawen, kinuna ni Joema a mapadisi ti umili ni Estrada babaen iti maysa a nalawa a nagkaykaysa a prente. Manipud 1999, nagpanawagan ni Joema iti panangisayangkat iti maysa a nalawa a nagkaykaysa a prente tapno riingen ken mobilisaen ti dakkal a bilang ti umili a Pilipino tapno isina, pakapsuten, ken pabagsaken ti rinuker ken mananglipit a rehimen Estrada. Napaneknekan ti kinahusto ti panagamiris ken panawagan ni Joema idi napatakyas ni Estrada idi Enero 2001.

Napasamak ti serye ti tungtongan iti kappia idi Pebrero-Marso 2001 idiy Utrecht, Netherlands kasilpo iti panagisagana iti Komperensya iti Kappia a maiyaramid iti Manila ken iti panangituloy iti tungtongan idiy Norway. Nakitungtong met da

Joema kadagiti opisyal ti Norway nga agserbi kas bumallaet iti tungtongan.

Ngem idi Hunyo 2001, bigla a sinuspendi ti GRP ti tungtongan gapu laeng iti panangpatay ti NPA kenni Col. Rodolfo Aguinaldo, maysa a napeklan a mamapatay-tao ken pasista a berdugo idi pay panawen ti diktadura Marcos. Nakadanonen idiy Norway ti delegasyon ti NDFP idi ipakaammo ti GRP ti desisyon da nga isardeng ti pannakitungtong. Gapu ditoy, rimmimbaw ti unget ken napigsa a boses ni Joema iti telepono bayat a main-interbyu isuna iti maysa nga istasyon ti radyo iti Pilipinas gapu iti kinamaag ti gobyerno a nangted ti dakkal nga atensyon kenni Aguinaldo ngem iti tungtongan iti kappia, panagdur-as, ken hustisya para iti umili a Pilipino.

Agingga itatta, saan metten a kayat ti rehimen Arroyo a pagtungtongan ti kappia iti NDFP gapu iti panagtulnog na iti diktat ti US a mangibilbilang kenni Joema iti listaan dagiti terorista.

Pammabasol ken birngas a “terorista”

Kalpasan a mapasamak ti terorista nga atake ti Muslim a terorista a grupo nga Al Qaeda idiy US idi Setyembre 11, 2001 no sadino a rinibribu a sibilyan ti natay, nangipadanon ni Joema iti pannakipagladingit ken simpatya kadagiti nabiktima nga umili. Iti artikulo nga imparuar na idi Setyembre 18, 2001, inallukoy na dagiti Amerikano nga anagen ti nagbalin nga akem ti imperyalismo nga US iti pannakaipatungpal ti kadadaksan a tipo ti terorismo nga isu’t nangsindi iti nakaro a pungtot laban iti US ken dimmanon kadagiti terorista nga atake.

Idi Nobyembre 22, 2001, kalpasan ti panagpasyar da Gloria Arroyo ken Jose de Venecia idiy US, immawag ni de Venecia kenni Joema tapno ballaagan nga iraman isuna ti US iti listaan dagiti terorista, kasta met ti CPP ken NPA. Imbalakad ni de Venecia a ti laeng pamuspusan tapno saan a matuloy daytoy ket ti panagpirma ti NDFP iti maysa a “pinal a katulagan iti kappia” nga insurat ti gobyerno. Ngem ti linaon ti katulagan a kondisyon ket ti panagsuko ti rebolusyonaryo a tignayan. Syempre, imbasura ken saan a pinirmaan ti NDFP

daytoy a “katulagan.”

Kas bales, indeklara ti US a mainayon ti CPP, NPA, ken ni Joema iti listaan dagiti terorista iti lubong idi Agosto 9, 2002. Tinengngel ti US amin nga ammo da a pondo ken sanikua dagiti adda iti listaan. Dagus met a nangiruar ti Netherlands ken European Union ti pareho a deklarasyon ken patakaran isu a naiserra ti nakabasbassit la ngaruden a naibangko a pondo da Joema ken Juliet ken naisardeng ti it-ited ti gobyerno kenni Joema a benepisyoy kas maysa a *refugee* kas iti medikal, pabalay, kdp. Barya la ngaruden ket ipaidam da pay idinto ta saan pay nga umanay ti it-ited da a pangatang iti paltog no kas pagarigan. Iti sugsoq ti US, maipapaidam dagiti batayan a kasapulan tapno agbiag ni Joema ken ti pamilya na. Dagitoy a pananglipit ket maysa a nalawag a panaglabsing iti pangtao a karbengan.

Simmaruno, nagdesisyon pay ti korte iti Netherlands idi Nobiembre 28, 2002 a saan a mapalubosan ni Joema nga agbirok ti trabaho gapu ta awan ti permit na nga agnaed sadiay. Minandaran ti Netherlands dagiti pulis a paritan ken lappedan da ni Joema a rummuar iti Netherlands. Ti dati a binulan nga obligado a panagreport ni Joema iti pulis ket pinagbalin da a kada lawas. Kasla balud ni Joema iti uneg ti Netherlands gapu iti kastoy a panagtrato.

Ti rebolusyonaryo ket saan a terorista

Nagisayangkat dagiti gagayyem ken organisasyon a sumupsuporta kenni Joema iti kampanya tapno salakniban dagiti karbengan na ken ikkaten ti panangmarka kenkuana kas terorista. Inrussuat daytoy ti “Committee Defend” idi Agosto 2002 a nakaibilangan ti 15 organisasyon a Pilipino, Dutch, Belgian, ken Turkish. Simmaknap daytoy iti dadduma pay a pagilian ken nakapagmobilisa ti mano gasut nga organisasyon tapno tumipon iti agtultuloy a kampanya iti panangsalaknib kenni Joema. Mano a pagilian met idiyay Europe kas ti Norway ken Sweden ti nagkedked nga ibilang ni Joema kas terorista.

Serye dagiti apela ti indatag ni Joema kadagiti korte idiyay Netherlands manipud 2002 tapno

maikkat ti nagan na iti listaan ti terorista ken maisubli dagiti benepisyoy kenkuana ngem saan latta a pagbigyan dagiti korte ti apela na.

Dakkel ti pagdumaan ti rebolusyonaryo iti terorista. Tartarabayan ti rebolusyonaryo a prinsipyo ti CPP ken NPA. Dagitoy ket lehitimo a rebolusyonaryo nga organisasyon a makidangdangadang ken lumablaba para iti nailian a wayawaya ken demokrasya laban iti imperyalismo nga US ken dagiti lokal a managgundaway a dasig iti Pilipinas. Dagiti terorista ket dagiti mangigagara nga iraman uray ti saan nga armado a sibilyan kadagiti atake da kas iti ar-aramiden ti Abu Sayyaf, Al Qaeda, AFP, ken kangrunaan iti amin ket ti mismo nga US.

Adu kadagiti mangsalsalaknib kenni Joema ket kabilang kadagiti mabigbigbig ken respetado a tao iti lubong a mangitantandudo iti kappia ken hustisya kas kada Ramsey Clark, dati nga Attorney General ti US, a mangibagbaga a “rumbeng a salakniban tayo ni Prof. Jose Maria Sison ken suporta tayo ti umili a Pilipino iti pannakidangadang da tapno masalakniban ti independensya ken kappia iti pagilian da.” Uray ni sigud a bise-presidente Teofisto Guingona ket mangibagbaga a saan a terorista ni Joema no di ket “pudno a makabayan a Pilipino.”

Nangiyuli ni Joema iti kaso iti European Court of Justice idiyay Luxembourg idi Pebrero 7, 2003 tapno ipaikkat ti nagan na iti listaan ti terorista, ikkaten dagiti dusa a naipataw kenkuana kas ti panangserra ti *bank account* ken panagsardeng ti benepisyoy manipud iti gobyerno a Dutch, ken pagbayaden ti European Union ken European Communities

iti danyos kenkuana. Kinwestyonaran na met ti basaran ti konseho ti European Union a nanginayon iti nagan na. Kiniddaw na iti Korte a rumbeng a maipaamiris dagiti dokumento a basaran dagiti akusasyon kenkuana. Ngem manipud 2003, tallon a daras a nagkedked ti Korte iti daytoy a kiddaw na gapu ta “sekreto a dokumento” kano dagidiay ken saan kano a mabalin nga ipubliko. Daytoy a rason ket labsing iti mismo a linteg ti korte ken nalawag a taktika laeng. No masurot ti linteg, adda karbengan ti naidarum nga amirisen ti aniaman nga ebidensya ken sanguen ti sinoman a testigo. Agingga ita, agtultuloy ti laban iti korte.

“Trinato dak a kasla nasentensyaanen iti maysa a nakaam-ames a krimen ti terorismo a saan man laeng a dimmalan iti nainkalintegangan a proseso. No saanak a lumaban iti korte ken iti politikal a tay-ak, agtultuloy ti pananglabsing ti US, Netherlands, ken Europe kadagiti karbengak,” kuna ni Joema.

Agtultuloy a pananglipit, agtultuloy a panaglapan

Awan sarday ti panangliplipit dagiti imperyalista kenni Joema iti amin a wagas ken amin a benneg – politika, korte, pulis, espiya, pinansya, pangta iti biag.

Agkumkumplot ti US ken AFP kadagiti plano ti asasinasyon ni Joema kas ti naibutaktak ken nabulabog a plano ni Gen. Panfilo Lacson idi 2000. Agtultuloy ti panagespiya dagiti ahente iti amin a garaw ni Joema.

Gapu kadagiti seryoso a pangta iti biag na, istrikto met ti panagannad ni Joema iti seguridad. Saan a rumrummuar nga agmaymaysa ken awanan kamera wenna *cellphone* tapno saan a basta-basta maaramid dagiti mammapatay ti kayat da.

Iti Pilipinas, dimmanon iti 693 kaso ti kayat nga iyuli ti rehimen laban kenni Joema. Iti aktwal, kaaduan kadagitoy ket taktikal nga opensiba ti NPA a kayat da nga ipabasol kenni Joema! Uray dagiti napasamak idi nakabalud isuna idia Fort Bonifacio wenna nadistiyero idia Netherlands ket pilit da nga ikabkabit kenkuana. Kayat ti militar a maibilang dagiti taktikal nga opensiba ti NPA kas maysa nga ordinaryo a krimen idinto a naikabil iti mismo a Konstitusyon ti Pilipinas a ti rebelyon

Agiinnangaw da Joema bayat a pirmaan na ti kari nga isardeng nan ti panagsigarilyo.

ket saan a rumbeng a maibilang kas ordinaryo a krimen.

Uray dagiti kaso kenni Joema a datin nga imbasura ti korte iti Pilipinas ket padpasen ti gobyerno nga ungaren. Adda pay ti plano ti rehimen Arroyo a mangiyuli idia Netherlands iti kaso laban kenni Joema kasilpo iti pannakapapatay da Tabara ken Kintanar. Maysa daytoy a minamaag a plano gapu ta saan met a sakup ti Pilipinas ti Netherlands!

Kaudian a pananglipit kenni Joema ti panangiraman ti nagan na kadagiti kinasuan ti PNP iti rebelyon idi Pebrero 28, 2006 kagiddan ti panangideklara ni Arroyo iti *State of National Emergency*.

Panaglapan iti bisyo

Insardeng ni Joema idi Mayo 4, 2001 ti nasurok 30 tawen a bisyo iti panagsigarilyo. Segun kenni Joema, “Ni Jasm nga anak ko ti kapingetan a nangallukoy kaniak nga agsardeng iti panagsigarilyo. Idi pay 2000 a pampanunotek nga agsardeng idi madlaw ko a marigatanak nga umanges no kumamatak iti bus wenna umuliak iti agdan. Kuna dagiti doktor nga addaanak iti *acute bronchitis*. Binagbagaan dak a sumardeng iti panagsigarilyo ngem diak simmurot. Agingga idi aldaw a rinukod ti maysa a pagayam a doktor ti kapasidad ti barák babaen iti *spirometer*. Naduktalan a bimmagsak ken delikadon ti kapasidad

ti barák. Daytoy ti naan-anay a nakakumbinsir kaniak. Kuna dagiti kakadua a nangkuyog kaniak iti doktor, agpirmaak iti kasuratan a mangikari nga isardeng ko ti panagsigarilyo. Ket, kas liwliwa, nagpirmaak nga agpayso, ngem seryoso ti panggeddeng ko. Nakipirma pay ti tallo a doktor, maysa nga abogado, maysa nga akawntant, ken maysa a drayber kas saksi! Manipud idin, saanakon a nagsindi wenna nagsusop iti sigarilyo.

Mao's way

Ti kadawyan nga aldaw ni Joema kas distiyero idiyay Netherlands ket naulimek a panagadal, panagsurat, panagkomentaryo kadagiti usapin

iti Pilipinas, pannakilangen kadagiti kakadua ken gagayyem, ken pana-panawen a nairteng nga aktibidad kas kadagiti seminar ken komperensya. “Kadawyan a 12-14 oras ti panagtrabahok iti inaldaw, uray iti Sabado ken Domingo,” kuna ni Joema.

Iti bangir dagitoy, adda pay laeng oras na para iti panagkanta ken panagpartuat kadagiti daniw. Sagpaminsan ket umatendar isuna kadagiti panaguummong ti komunidad dagiti Pilipino wenna gagayyem nga organisasyon. Pasaray makiay-ayam met isuna iti basketbol kadagiti kabataan sadiay, wenna makigiddan kadagiti ag-jogging wenna agbisekleta.

Kadagiti panawen nga agkedked ni Joema a kumuyog kadagiti ragragsak ken langlang-ay, kantayanan da isuna a “kuripot nga Ilokano” gapu ta mas pilien na a mabati ken urayen ti istorya dagiti napan nakilang-ay.

“Mahiligak nga agkanta kadagiti rebolusyonaryo a kanta. Para iti liwliwa, agkankantaak kadagiti Espanyol a kanta ni ayat manipud 1950s ken 1960s aglalo no subsubliak ti kabambannuagak. Saanek met a sintonado a kumanta; saan ko laeng a magiddanan ti kumpas, malaksid no agpraktisak a nalaing, adda agkumkumpas, adda kagiddan ko

nga agkanta, wenna adda ti sursurotek a karaoke,” naragsak nga imbalikas ni Joema. Paborito a kantaen ni Joema iti karaoke ti “My Way” ni Frank Sinatra a suksukatan na iti “Mao’s Way.”

Ti komunista ket internasyonalista

Ti rikna na iti pannakaiyadayo iti bukod a pagilian ket sarsarmingen ti daniw na a “Maminsan ket mail-iluw ti puso iti mangga.” Idi mairuar daytoy a daniw, kankanayon nga adda pasalubong na a mangga manipud iti Pilipinas. “Literal met launayen dagiti kakadua!” angaw na, bayat nga imimasen da ti mangga.

“Kas komunista, maysaak a proletaryo nga internasyonalista, interesado iti baligi ti sosyalismo laban iti imperyalismo, tapno mawaknitan ti dalan agturong ti komunismo. Kagiddan na, maysaak met a patriyotiko a Pilipino-lumablabaan para iti nailian a wayawaya ken demokrasya kontra iti imperyalismo nga US ken dagiti aso-aso na. Ti dangadang ti umili a Pilipino ket saan a mabalin ken saan a rumbeng a naisina iti dangadang ti intero a lubong,” kuna ni Joema.

Nasuroken a 40 tawen ti proletaryo a rebolusyonaryo a panagtignay ni Joema—agarup 10 tawen a panagpundar, 10 atiddog a tawen iti baludan ti diktadura Marcos, ken 19 at-atiddog a tawen a nadistiyero. “Diak ammo ti eksakto no kasano pay kapaut ko ti biag ko. Maysa, dua, wenna tallo pay a dekada, diak ammo,” kuna na. “Mabalinak a matay iti sabali a pagilian. Wenna mabalin met a makasubli a sibibiag iti Pilipinas ken makakuyog manen dagiti il-iluwek launay a kakadua sadiay. Ngem ti importante, sadino man ti ayan, aramiden tayo ti amin a kabaellan para iti pagimabagan ti patpatgen nga umili a Pilipino.” Pudno, agnanayon ti namnama ti tunggal maysa a rebolusyonaryo a mangdanon iti balligi! ✎